

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

"One of the realities of this world is that everywhere where the Marxist system has been applied, it has failed."

Hon. Joe Clark, Can. Minister of Foreign Affairs.

LETNIK XL - VOLUME XL

SEPTEMBER 1989

ŠT. 9 NO 8

IZJAVA SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA GIBANJA V DRAGI 89

Drugo leto bo DRAGA proslavila 25 letnico, odkar se tam - ali pa v Finžgarjevem domu na Opčinah - srečujejo naši ljudje, odkar se tam čujejo tehtna in resna razmišljanja o slovenskih krizah, o slovenskih problemih, da, o sami slovenski bodočnosti. Nekdo je DRAGO imenoval najvišji slovenski narodni forum, in spet, okno v Slovenijo in slovensko okno v svet.

Komunistična partija Slovenije DRAGI ni bila naklonjena, še več, bila je do nje sovražna, a ker je DRAGA zunaj

meja socialistične republike Slovenije in Jugoslavije, ji niso bili in ji niso na voljo ukrepi, s katerimi bi DRAGO lahko preprečila.

Ker to ni bilo in ni v mejah njenih možnosti, se celo slišijo predlogi, da bi se DRAGA preselila v Cankarjev dom v središče Ljubljane. To se verjetno ne bo zgodilo, prav lahko pa je razvideti, da je viziji pokojnega Jožeta Peterlina, uresničen v DRAGI, primerno dati večji pomen. Tudi je bilo jasno bolj kot kdajkoli, da je letos DRAGA, kjer je vzniknila zamisel

SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA, dobila novo razsežnost.

Posebnost letošnje DRAGE je tudi njen in naš zgodovinski trenutek, trenutek po MAJNIŠKI DEKLARACIJI 89. V prejšnji številki SLOVENSKE DRŽAVE smo poudarili, da je MAJNIŠKA DEKLARACIJA 89 mejnik v novejši slovenski politični zgodovini in kot taka segla tudi v DRAGO. Prav tam je predsednik SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA GIBANJA, dr. Matej Roesmann, prebral izjavo, ki podaja stališče SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA GIBANJA do sedanjega slovenskega političnega trenutka.

SLOVENSKO DRŽAVNO GIBANJE AVGUST, 1989

Po nastanku Jugoslavije je Slovencem čezdalje bolj postajalo jasno, da jim Jugoslavija ne zagotavlja niti varnosti obstoja, niti svobodnega vsestranskega razvoja slovenskega naroda. Znova se je slovenski narod znašel na okopih, ko je moral svoje sile, namesto da bi jih vložil v svoj razvoj, trositi v nenehni obrambi svojih osnovnih pravic. V katoliški skupnosti je bil odpor proti poskusom srbske prevlade posebno močan med akademsko mladino. V politiki se je ob Korošcevem taktiziranju pojavila Kulovčeva avtonomistična struja, akademiki pa so na izzive Živkovičeve diktature začeli odgovarjati s protestnimi akcijami. Padla je tudi prva žrtev (Rudolf Dolinar). Profesor Lambert Ehrlich, ki je izhajal iz rodu pod Svetimi Višarjami, izven meja nove države, kjer se srečujeta romanski, germanski in slovanski življenjski in si je nabral bridkih izkušenj, ko se je kot strokovnjak na mirovni konferenci po prvi svetovni vojni trudil rešiti za Slovence, kar se je v takratnih razmerah dalo, je začel razvijati vizijo o samostojni slovenski državi, ki bi končno zavarovala življenjske interese slovenskega naroda.

Ko je ob nemškem napadu Jugoslavija razpadla, so se pojavile po deželi male skupine akademikov iz njegovega kroga in zbirale odvrženo orožje z oznanilom: "za samostojno slovensko državo po vojni". V vzdušje strašne negotovosti tistih dni je zažarela svetla zvezda upanja. Žal so bili komunisti hitrejši in na obzorju se je prikazal krvavi smrtni ples, zamesen v testu brezvestne prevare in okrutnega nasilja njihovih "odrešenjskih"

blodenj. Pod njihovimi zahrbtnimi streli se je v krvi zgrudil profesor Ehrlich. Plamenico pa, ki jo je Ehrlich prižgal, je pred koncem vojne ponesel v svet dr. Ciril Žebot, ko se je prebil v svobodo. Tam je z vsemi svojimi močmi iskal poti, kako bi ta košček zemlje pod Triglavom rešil Slovence iz plamenov ognja in krvi v resnično svobodo samostojne narodove države. Iskal je zvez in kombinacij, ki bi ob pričakovanem porazu vseh dednih sovražnikov slovenskega naroda, ki se je končno tudi začel risati na obzorju, zagotovile narodu svoboden obstoj na vsem s slovenskimi ljudmi naseljenem ozemlju. In ko je vojna vihra prenehala, so se s slovenske zemlje utrgale reke beguncev, tistih, ki so morali vso vojno z orožjem braniti življenja, imetje in pravico do svojega pogleda na svet pred lastnimi brati, ki so takrat pijani zmage zapadli krvavemu deliriju žrtvovanjskih orgij svojemu maliku. Takrat so njegove akcije še intenzivneje iskale narodove rešitve, zdaj v povezavi s Svobodnim tržaškim ozemljem. Tej akciji so se pridružili med tistimi, ki jim je uspelo rešiti se v svobodo, vsi, ki jim je srce zajela ideja o samostojni državi slovenskega naroda. Čeprav akcija ni uspela, pa je ideja o samostojni slovenski državi vzbudila toliko zanimanja, da je krog navdušencev iz vseh skupin sklenil začeti izdajati mesečnik z naslovom SLOVENSKA DRŽAVA, ki naj bi za idejo samostojne slovenske države zainteresiral čim širši krog Slovencev v svetu. Tako je prišlo tudi do ustanovitve Slovenskega državnega gibanja. To delovanje pa je

naletelo na nasprotovanje ostale stare katoliške politične organizacije, saj so nje eksponenti skušali vzdrževati in ohranjati ne le duha politične tradicije, temveč tudi strukture in povezave ter njih legitimnost, sklicujoč se na princip kontinuitete. Mesečnik SLOVENSKA DRŽAVA je štirideset let v Slovincih v svetu budil samozavest, preganjal zakoreninjeni občutek nebogljenosti in večne odvisnosti, dokazoval samobitnost naroda in naravne pravice, da si kot izoblikovan narod svojo življenjsko pot izbira sam in se organizira po svoje, kot drugim narodom enakopraven subjekt. Štirideset let že časopis slovenskim ljudem kaže kot cilj končnega utelešenja narodove suverenosti lastno državo, jih vzbuja k delu zanjo in poziva, da to temeljno slovensko zahtevo vedno in povsod javno postavljajo. Slovensko državno gibanje je s svojimi neutrudnimi prizadevanji kljub nerazumevanjem, na katera je naletelo, izvršilo ogromno delo prebujenja slovenskega človeka v svetu in zanetilo iskro tudi doma, kamor je časopis s svojim geslom v naslovu jasno in odločno slovensko misel tihotapil preko meje. Seme, ki je tiho kalilo v zemlji, je ob neizbežnem razvoju razmer pognalo bilje in začelo iti v klas. Zrastla so globokoumna filozofska razglabljanja, ki prodorno razčlenjujejo in utemeljujejo pred desetletji porojeno idejo.

V tem usodnem prelomnem slovenskem trenutku Slovensko državno gibanje naslavlja na slovenske ljudi doma in v svetu naslednjo poslanico.

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

 Subscription rates
 \$15.00 per year
 \$1.50 single issue

Advertising .45c per agate line

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of Canada.
 Lastnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi
 646 Euclid Ave., Toronto, ON M6G 2T5
 Edited by Editorial Board
 Urejuje konzorcij Slovenske Države
 Zastopnika konzorcija SD:
 Martin Duh Ludvik Jamnik
 Calle 105, No. 4311 79 Watson Ave.
 Villa Ballester, Argentina Toronto, ON M6S 4E2 Canada

Letna naročnina znaša: Za Kanado in ZDA 15.dol., za Argentino in
 Brazilijo po dogovoru. Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija
 in druge države 12 dol.US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva
 naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja

 BITI ČLAN HRANILNICE JE V KORIST TEBI
 IN V POMOČ PRIJATELJU

 SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA
 JANEZA E. KREKA V TORONTU

Vam nudi vrsto bančnih uslug. Pogoji za različna posojila
 so zelo ugodni. Obresti na hranilne vloge so konkurenčne.

PREMISLI - POSTANI ČLAN

URADNE URE

646 EUCLID AVENUE	TEL. 532-4746
PONEDELJEK - SREDA	10 a.m. - 4 p.m.
TOREK, ČETRTEK, PETEK	10 a.m. - 8 p.m.
SOBOTA	10 a.m. - 1 p.m.
747 BROWN'S LINE	TEL. 252-6527
TOREK	5 p.m. - 8 p.m.
ČETRTEK, PETEK	1 p.m. - 8 p.m.
SOBOTA	9 a.m. - 12 noon

POSLANICA SLOVENSKEMU NARODU

Slovensko državno gibanje z navdušenjem pozdravlja prodor slovenske državne ideje v domovini.

Slovensko državno gibanje daje vse priznanje Slovenskemu pisateljskemu društvu in drugim kulturnim združenjem, ki so s tako odločnostjo postavili zahtevo po popolni uveljavitvi slovenske suverenosti, temelječe na samobitnosti slovenskega naroda. Zahvaljuje se jim za vseobjemajočo vizijo slovenskega narodnega občestva, ki vključuje vse Slovence tudi tiste, ki živijo kjerkoli v svetu.

Slovensko državno gibanje roti vse Slovence v domovini, da se v tem odločilnem obdobju iztrgajo iz zasebnosti mrzličnega vsakdanjega pehanja, se otresejo usedlin desetletij trajajočega ustrahovanja, se odpovedo vabljenosti oportunitizma, ki ohranja prostor delovanju nedemokratskih sil in se z vso osebno iniciativnostjo pridružijo tistim, ki se bojujejo za popolno uveljavitev slovenske suverenosti, da jim bodo nepremagljivo zaledje, ki ga ustvarja množična podpora. Po tolikih zamujenih zgodovinskih priložnostih je zdaj, ko se zgradba svetovnega komunizma maje v temeljih in se oblikuje nova podoba Evrope, zadnja prilika, da si slovenski narod pribori položaj mednarodno priznanega subjekta in si tako zajamči svoj obstoj. Neomajno vztrajajte pri svojih pravicah, ki vam kot narodu po naravi gredo, ne dajte se ustrahovati in ne pustite se izigrati! Zdaj, ko se odpirajo dileme, z vso odločnostjo načelno prestopite okvire, ki vas drže v podrejenosti, z Majsko deklaracijo 1989 in s spremembami ustave Republike Slovenije!

Slovensko državno gibanje zavzeto in z občudovanjem spremlja boj novonastalih zvez (alternative) za odpiranje političnega prostora, za svobodo političnega delovanja in uveljavitev človekovih pravic. Šele z osvoboditvijo človeka, ko si bo sam ali v družbi z enako mislečimi lahko prosto iskal srečo in skušal uresničevati svoje zamišljene, to se pravi v spremenjenem političnem vzdušju in v okviru spremenjenih političnih struktur, bo moči boj za suverenost slovenskega naroda pripeljati do uresničitve.

Slovensko državno gibanje opozarja vodstvo slovenske komunistične partije, ki si je z nasiljem in prevaro prigrabilo oblast, na težko odgovornost pred zgodovino. Ko se je brezvestno odločilo izrabiti največjo stisko in zgodovini slovenskega naroda za sibični poseg za zmago ciljev svoje ideologije, poseg, ki je s svojo brezobzirno taktiko prisilil narod v bratomorno klanje, je s tem prevzelo odgovornost za usodo in sam obstoj slovenskega naroda. Po tolikih nesrečah, ki jih je s svojim nastopom prizadejalo narodu: izgubi Koroške in Primorske s Trstom zaradi enostranske povezave s Sovjeti, po tolikih človeških žrtvah, ki jih je zahtevala njihova revolucija ter škodi na narodnem premoženju, po množičnih pokolih, ustrahovanjih, preganjanjih, po odgovornosti za odhod tolikih Slovencev na tuje, po tem ko je narodu v svoji slepoti skušalo izriniti tisočletne tradicije in mu s tem spodrezati korenine, iz katerih je črpal stoletja svojo življenjsko moč, se mu zdaj, ko je njihova "mesijanska" zabloda pokazala svoje prazno dno in brezizhodnost, nudi

zadnja priložnost, da zastavi vse svoje sile, ko ima v rokah vzvode oblasti, da si slovenski narod v boju za svojo suverenost pribori vse pravice, ki izoblikovanemu narodu po naravnem pravu gredo, da mu na mednarodni ravni odpre pot k priznanju suverena mednarodnopravnega subjekta, da se odpove političnemu monopolu, da odpre prostor svobodnemu političnemu življenju ter se tako izogne sramoti, da bi ostalo s svojo partijo zapisano v zgodovini kot grobar slovenskega naroda. Pozivamo slovensko komunistično partijo, da odpre svoje arhive ter s pomočjo dokumentov in vedenja vpletenih, ki še žive, razkrije načrte in strategijo za izvedbo revolucije, strategijo preslepljevanj in postavljanja neizbegljivih pasti za onemogočenje in moralno uničenje nasprotnikov. Naj se razkrije vsa resnica, ki bo mimo vidika uspešnosti in zunanega videza na ravni etičnih razmerij in iz moralnih izhodišč razsodila o krivdi drugače, kot sta dosedaj delali moč in sila. Le v taki podobi bo našla duša slovenskega naroda svoje odrešenje. Z razkrito dušo slovenski narod ne more v srečnejšo prihodnost.

Slovensko državno gibanje poziva vse Slovence v svetu, da podpro prizadevanje slovenskega naroda za popolno uveljavitev svoje suverenosti - za oblikovanje lastne države, da postane enakopraven član družine evropskih narodov na isti ravni suverenosti, ki si jo ti med seboj priznavajo. Vsak posameznik naj izrabí vse možnosti, ki mu jih nudi okolje, v katerem živi in zveze, ki jih vzdržuje ali jih lahko naveže, za seznanjanje svetovne javnosti s slovensko problematiko, s sedanjim položajem slovenskega naroda in njegovim bojem z mednarodnopravno uveljavitev. Posamezniki ali delavne skupine naj sproti seznanjajo vlade držav, v katerih živijo, s političnim razvojem v Sloveniji in pri njih iščejo simpatije in podporo za slovenska prizadevanja. Z domovino naj iščejo zvez mimo uradnih struktur, s tistimi sektorji slovenske družbe, ki terjajo svobodo političnega in nazorskega delovanja zase in za druge. Poglobljajmo vezi s slovensko cerkvijo in ji pomagajmo! Posredujmo svoje simpatije Odboru za varstvo človekovih pravic in alternativnim zvezam ter jim nudimo pomoč, kadar bi jim ta bila dobrodošla.

Slovensko državno gibanje se ves čas obstoja zavzema za ustanovitev DRŽAVE SLOVENSKEGA NARODA, v kateri si bo narod na svojem dednem ozemlju zavaroval svojo samobitnost, svoj nadaljnji obstoj, svoj jezik, svojo svojsko kulturo, ki si jo je izgradil s svojimi močmi, za državo, v kateri bo vse to lahko tudi svobodno razvijal in s svojimi specifičnostmi bogatil skupni evropski prostor. Manjšine, ki jih bo zajemalo ozemlje slovenske države, imajo svoja narodna jedra že zavarovana v lastnih matičnih državah. Z manjšinami bo slovenski narod v duhu mednarodnih deklaracij in pogodb sklenil dogovore za zavarovanje njih narodnostnih pravic. Slovenski narod bo po konstituiranju svoje države odločal, če bo ta država stopila v kakršnokoli enakopravno zvezo z drugimi državami, če bi se pokazali skupni interesi, za čas dokler bi ti obstojali. Pravica uveljavljanja polne suverenosti pa ostaja vedno prisotna.

dalje na strani 3

VABILO

NA PROSLAVO

29. OKTOBRA

Proslava 29. oktobra iz leta 1918 je v novejši slovenski zgodovini pomembna prelomnica, katere se pa slovenski narod ni dovolj jasno zavedel, pripravil in posledično tudi ne izvojeval upravičene slovenske narodne zahteve, ki bi jih sicer, dobro pripravljen, pravilno informiran in seveda voden, lahko.

Prav zaradi te nejasnosti in neodločnosti takratnega slovenskega vodstvenega zadržanja, je 29. oktober danes, po 70-tih letih, samo še, sicer pomembno, vendar hkrati tudi svarilno znamenje, mejnik, na trnjevi poti slovenskega vztrajnega, nepretrganega prizadevanju po: ozemeljski združitvi, osebni in narodni svobodi, lepši in pravičnejši bodočnosti, v kateri bodo pogoji slovenske narodne rasti in vsestranskega napredka, slovenska narodna suverenost in z njo državnost, končno vendarle uresničeni.

Vse dosedanje slovenske izkušnje iz daljnje preteklosti, kraljeve in sedanje komunistične Jugoslavije, pa nam glasno veleajo, da bo vse to mogoče doseči le v svobodni, mednarodno priznani slovenski državi: SLOVENIJA!

Proslava bo v nedeljo, 29. oktobra, ob 4. uri popoldne v Slovenskem domu na Pape Ave. v Torontu.

Vsi Slovenci v Torontu in okolici iskreno vabljeni!

SLAVNOSTNI GOVORNIK

DR. CIRIL MEJAČ

IZ WASHINGTONA.

SLOVENSKO - KANADSKI SVET

OHOSP

JE SEDAJ ŠE
NAJBOLJŠE.

Sedaj je še večja možnost da odprete Ontario Home Ownership Savings Plan (OHOSP).

Če Vi hranite denar za nakup Vašega prvega doma, premislite in poslužite te OHOSP ugodnosti:

- OHOSP zdaj nudi vložitev v višje poplačane Guaranteed Investment Certificates (GICs).
- Vi lahko dobite celo, ali delno povrnitev zemljiškega prenosa davkov, ki Vi plačate ko kupite svoj dom.
- Primerne osebe so dosegljivi za

letni OHOSP davčni kredit...do \$500 na osebo in \$1,000 na par.

Informirajte se več! Ne čakajte dolgo!

Za informacije, kličite svojo bližnjo finančno ustanovo ali kličite Ministry of Revenue, brezplačno:

- 1-800-263-7965 (angleška poizvedovanja)
- 1-800-668-5821 (francoska poizvedovanja)
- 1-800-263-7776 (telefon za gluhe/Telephone Device for the Deaf)

**Ontario
Home Ownership
Savings Plan**

...for the 1st time buyer

Ministry of Revenue

Bernard Grandmaitre, Minister
David Peterson, Premier.

NA RAZPOLAGI PRI ONTARIJSKE FINANČNE USTANOVE

POSLANIČA

nadaljevanje s str. 2

Slovensko državno gibanje pošilja slovenskemu narodu na pot k uveljavitvi njegove suverenosti, k uresničitvi lastne slovenske države svoje dolgoletne tihe sanje, svoja hrepenenja, svojo neomajno vero, svoje neutrudljivo delo, porojeno sredi tegob tujega okolja, ob stalni prisotnosti skeleče krivice razdedinjenja in razjedajoče bolečine ločenosti od domačega ognjišča. Naj bo vse to blagoslov iz kropilčkov naših domov razsejanih po vsem svetu, ki vanje lije svojo milost Marija Pomagaj z Brezij, naša spremljevalka, ki nam v svetu nadomešča Mater Domovino.

Za Slovensko državno gibanje:

Mate Roesmann
Cleveland, Ohio

Ciril Mejač
Washington, D.C.

Ludvik Jamnik
Toronto, Ontario

Milan Pavlovčič
Cleveland, Ohio

Anton Štukelj
Ottawa, Ontario

Avguštin Kuk
Toronto, Ontario

Rudolf Čuješ
Antigonish, Nova Scotia

Vinko Pučko
Argentina

Maks Dimnik
Argentina

Tine Duh
Argentina

(Dobi se značka in nalepka v treh barvah)

1. Nagelj slovenski po svetu cveti,
lepše cvetlice na tujem pač ni.
Vihar domovine ga v svet je spihljaj,
a on koreninam zvest je ostal.
Za dom cveti, za dom dehti,
po soncu stremi, mu svobodo želi.
2. Združil daljave in ceste sveta,
kjer se pretaka kri naš'ga srca.
Orkan pod Triglavom pomiril se bo,
spet vrne se nagelj v svojo zemljo.
Za dom cveti, za dom dehti,
po soncu stremi, mu svobodo želi.
3. Cvet mu uvene, vihar šo divja,
zemlja mu priča bo živ'ga srca.
Pomlad ga priklicala spet bo nazaj,
cvetoče dehtenje, živ spet bo maj.
Za dom cveti, za dom dehti,
po soncu stremi, mu svobodo želi.

Za najboljšo uglasbitev je razpisana nagrada 1000.--DM

IZ SLOVENSKEGA ZDOMSTVA

TORONTSKA KRONIKA

Od zadnjih poročil o petinpetdeset let tisočev žrtev dogodkih med nami se misijonari med pogani, komunistične revolucije sonce nagiba že na zadnjih deset let na na Slovenskem. Po jesensko stran. Papui - Novi Gvineji. Pri opravljenem križevem potu Ob času praznovanja 30. svojih sedemdesetih letih so romarji napolnili slovenskega dne 30. je še vedno poln cerkev za sveto mašo in julija, je še prijetno mladostnega zagona, in pete litanije Mater grelo zbrane množice na idealizma in življenjskih božje, kjer se je pesem slovenskem letovišču. moči... Ljubezen ne pozna kot živa molitev, prošnja Tradicionalni program nas ovir... Ljubezen dela in zahvala dvigala v nebo spominja in opominja, da čudeže.... h kanadskim in slovenskim smo člani naroda v Ob vseslovenskih mučencem za mir v svetu, Evropi, ki hoče svobodno prireditvah na slovenskem v naših srcih in med živeti in iz lastne volje letovišču poročamo že o brati... in moči ustvarjati svojo prošenju (žegnanju) na Tako so za poletjem bodočnost. Glavni prekmurski pristavi pri utihnili veliki zvonovi govornik je bil g. dr. Boltonu, kjer se zbirajo naših narodnih in verskih Peter Urbanc, ki je naši pridni in verni prireditev v kanadskem zanimivo odkrival stanje, Slovenci iz Prekmurja okolju. Vmes pa so in probleme današnje praznik Marijinega vriskali in peli veseli Slovenije. Dopoldansko vnebovzatja. ljudje po piknikih, sv. mašo je opravil V dneh 6. in 7. oktoberfestu, in sedaj, č.g.dr. Drago Ocvirk, septembra smo v obeh ko se zelena narava odeva lazarist iz Ljubljane, ki slovenskih torontskih v bujna jesenska je v svoji pridigi župnijah sprejemali v oblačila, ključjo poudarjal resnico, da našo sredo slovenskega trobente k vinskim vera in krščanska kultura m e t r o p o l i t a , trgatvam in zadnjim ohranjata slovenski narod ljubljanskega nadškofa vesellicam po slovenskih pri življenju doma in dr. Alojzija Šuštarja. V pristavah. Spet so odprta žolska povsod po svetu, kjer se s sredo 10. septembra je s vrata. Tudi za slovensko nahaja naš rod. svojo navzočnostjo pri šolo je odmerjen čas, ki Nedelja 29. avgusta je romanju v Midland h je zelo dragocen, za naš bila posvečena spominu kanadskim mučencem in slovenski obstoj v velikega misijonarja, slovenskemu spominskemu današnjem okolju pa nujno škofa Friderika Barage. križu s svojo modro in potreben. Iz velikih Spet smo se zbrali ob očetovsko besedo prinašal počitnic se vračamo na Marijini kapeli na resnico v naše dni in nas delo: oživelci bodo naši slovenskem letovišču. in spodbujal k zvestobi Bogu. društveni prostori in Č.g.dr. Drago Ocvirk nam je v slovenskemu narodu. in dvorane, igralske, plesne je z njemu lastno jasno besedo odkrival vrline in pevske vaje... naš svetniškega škofa. Njegov pravičnosti povezani z čas mora ostati mlad, poln poln načrtov, upanja in zglede nas uči, da smo vsi brati in Cerkvijo v trdega dela, poln verni poklicani v domovini. Letošnjega zaupanja, medsebojnega misijonsko službo Cerkev romanja v Midland se je prijateljstva in pomoči. v svetu in domačem udeležilo izredno veliko ljudi. Pri slovenskem okolju. Posebnost tega dne je bila navzočnost spominskem križu smo se z recitacijo, govorom in salezijanskega brata pesmijo poklonili spominu Jožka Kramarja, ki že

Anica Resnik

BOGATA ŽIVLJENJSKA POT

KLARO MIZERIT - 75LETNIK

Klaro in Magda Mizerit s hčerko Bredo in sinom Brankom.

Sredi avgusta je praznoval v Halifaxu, N.S., v krogu svoje družine in prijateljev 75letnico rojstva slovenski skladatelj in dirigent v pokoju Klaro Mizerit. Že spomladi pa so ga povabili v Dubrovnik, kjer je več let gostoval kot dirigent v turistični sezoni, da je za svojo 75letnico

predvajal svoje skladbe. Jubilan-tu, ki je kot dirigent Atlantskega simfoničnega orkestra in kot ravnatelj halifaškega konzervatorija sooblikoval glasbeno življenje v Halifaxu, iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo let ustvarjalnega delovanja.

NEZLOMLJIVA MOČ PISANE BESEDE

23., 24., 25. in 26. septembra letos se je vršil v Torontu 54. mednarodni kongres P.E.N. kluba. Slovenski pisatelj, dramatik, g.

Drago Jančar, predsednik slovenskega PEN kluba, se je udeležil kongresa. Ob tej priliki se je sestel z nekaterimi v Torontu živečimi Slovenci.

ROMANJE V MIDLAND

Vsakoletno septembarsko slovensko romanje v Midland, kraj kanadskih mučencev, postaja vedno bolj pomembno, privlačno, letošnje pa še prav posebno. Med številnimi romarji je bil tudi slovenski metropolit, ljubljanski nadškof, dr. Alojzij Šuštar, ki je najprej pri spominskem križu številnih medvojnih in povojnih slovenskih žrtev s spodbudnimi besedami pozdravil zbrane romarje, sledil kratkemu programu, nato

pridružil molitvi križevega pota in kasneje ob asistenci slovenskih dušnih pastirjev v Kanadi, daroval sv. mašo in v izredno pomembni pridigi nakazal pot resnične narodne sprave kot pogoj lepše in pravičnejše slovenske bodočnosti, ki pa mora sloneti na živi, dejavni veri, resničnem odpuščanju, v medsebojni prijateljski povezavi vseh Slovencev: v domovini, zamejstvu in zdomstvu!

PRI SPOMINSKEM KRIŽU

PREVZVIŠENI G. NADŠKOF, ČASTITE SESTRE, DRAGI ROMARJI!

Leto za letom se zbiramo pri tem Spominskem križu. Začel je ta romanja pokojni ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, v spomin na čase, trpljenje in žrtve, o katerih je pozneje zapisal: "Kdor pa tega ni osebno doživel, ne more verjeti, da je vse to resnično". S podporo svetovnega komunizma, predvsem pa z vojaško pomočjo zaveznikov, je na Slovenskem zmagala revolucija, ki vedno in povsod ruši stari red in na teh ruševinah začenja graditi novo. Za naš narod je napočil čas teme in zamolčane zgodovine, kot da se je na zemlji pod Triglavom vse začelo šele s krvavo, neosvobodilno revolucijo. Ne glede na to je škof Rožman, potem ko je zvedel, da je bilo pobito toliko mladine, dejal: "Zdaj se za slovenski narod ne bojim več!"

Od takrat se je marsikaj spremenilo. Čas je skrhal ostrino bolečine in daljave so olajšale težo, ki je bila med nami in domovino, kateri se nismo nikoli odrekli in smo jo še manj zatajili. Pa vendar smo imeli dostikrat občutek, da so se za nami

podrli mostovi in so bile pretrgane vse vezi. Kolikokrat smo bili sami, kot da nas je tudi Bog zapustil. Od vsega nam je ostal samo še spomin, vanj smo se vračali vsa leta in si ga ne pustimo vzeti za nobeno ceno.

Čas je tudi v domovini opravil svoje. Partija se je sprevrgla v novi razred ter prevzela absolutno oblast in posest nad domovino in narodom. Proletariat, posebno delavci, ki so med revolucijo v propagandne namene igrali tako važno vlogo, so postali najbolj izkoriščan družbeni razred, nedotakljivi upravni aparat je bil vedno številnejši, bilo je govora samo o napredku, o novih pridobitvah, grmadile so se obljube in načrti, življenjski standard pa je padal in toliko obljubljenega raja ni bilo od nikjer. Napetost med narodom in oblastjo je rastle in grozila. Nujno je moralo priti do razpok, do tistega prvega koraka, ki je sprožil plaz razvoja. Prvi je bil Kocbek, ki je ali na ukaz ali pod težo osebne vesti - javno spregovoril o pokolu domobrancev. Kocka je padla, čas se je po treh desetletjih znova prelomil. Sprožil je nov izliv sovraštva proti

emigraciji - nič drugega. Kmalu se je začelo drugo dejanje, ki je posredno sad našega dela, ki izvira iz naših dolžnosti in zvestobe do mrtvih. Bela knjiga s 13,222 imeni žrtev je prišla v roke filozofinji Spomenki Hribar, na katero je to tako vplivalo, da je sprožila misel o narodni spravi, brez katere - po njenih besedah - narod nima bodočnosti. Drznila se je zapisati, da so bili tudi domobranci sinovi slovenske domovine in so za to domovino iz svojega prepričanja vse žrtvovali. Sledili so novi napadi, tokrat ne samo na emigracijo, ampak tudi na one doma, ki so se ogrevali za spravo, v prvi vrsti inteligenca in mladina. Toda resnici ni bilo mogoče več zapreti ust: čim bolj se je trgala zavesa zaukazanega molka, tem silnejša je postajala misel na svobodo, ki se je iskristalizirala v geslo: Slovenija - moja dežela! Na vse to ni bilo mogoče molčati, priznati veliko laž revolucije pa tudi ne. Spominjam se, da sem pred nekaj leti bral, kar sem vzel kot nekaj odgovor na vse to, namreč, da se je to zgodilo pod stalinizmom. To je prav taka laž, kot dalje na strani 5

PRI SPOMINSKEM KRIŽU nadaljevanje s str. 4

marsikaj drugega, kar je v zvezi z revolucijo. Takrat ni bilo stalinizma ne titoizma, ampak samo komunizem. Pod praporom iste ideologije so komunisti začeli in izvedli revolucijo tudi v Sloveniji in Jugoslaviji. Razne vrste teh -izmov so prišle na dan šele pozneje: stalinizem je iznašel Khrushčev, da se je po vsem terorju mogel postaviti na lastne noge, titoizem pa je iznašla jugo-partija, kar naj bi bil dokaz, da je nekaj drugega, boljšega, bolj človeškega. Ko tudi to ni olajšalo bremena stare krivde, so začeli poudarjati revolucijo, ki vedno zahteva žrtve in rodi prekomeren teror na obeh straneh. Tu se moramo ozreti nazaj in se zamisliti: zgodovina nas uči, da vsaka sila rodi upor, tudi v Sloveniji ga je. Pri analizi rdeče revolucije pri nas pa ne smemo pozabiti na štiri zelo pomembne okolnosti: začetek in konec... sredstva in cilji.. Če bo zgodovina prezrla vse drugo, se bo ob teh posebnostih morala ustaviti, jih presoditi in izreči svojo sodbo.

Poglejmo začetek! Komunisti so bili proti vojni, ali vsaj proti anglo-ameriški imperialistični vojni. Bili pa so na strani nacistične Nemčije, ki je bila pogodbeno vezana na Sovjetsko zvezo. Zato šest tednov, vse do 22. junija 1941 leta, ko je Nemčija napadla Sovjetsko zvezo, niso čutili potrebe po boju proti okupatorju in so celo svoje rojake ovajali Nemcem. Niso se hoteli pridružiti že obstoječemu odporiškem gibanju, ampak so začeli svojo fronto, vse druge pa oklicali za narodne izdajalce. Tako so mirni in pošteni slovenski narod ožigosali za narod izdajalcev. Izkoristili so zmedo vojne, kar je po Djilasovi trditvi poglavitni pogoj za začetek revolucije. Do spomladi 1942 so slovenski komunisti zverinsko pobili že nad tisoč ljudi. Ta teror je rodil upor - Vaške straže in pozneje Domobranstvo.

Tudi vemo, kakšen je bil konec: popolno fizično uničenje vseh idejnih nasprotnikov in celo takih, ki bi to lahko kdaj postali. Tako so pobili domobranci in na tisoče drugih. Ker bi jim nobeno sodišče ne moglo dokazati izdajstva, so jih kot izdajalce pokončili brez sodbe in to že po končani vojni. Ko bi ne bilo nič

drugega, bi samo ta zločin dokazal, da smo komunizem poznali in bi upravičil vsak upor, nastanek Vaških straž in Domobranstva.

Kaj pa sredstva in cilji? Večina vodilnih komunistov priznava, da je bil njihov edini cilj, borba za oblast. Osvoboditev naroda izpod okupatorja jim sploh ni bilo mar. O tem cilju se je Kidrič na enem izmed mitingov takole izrazil: "Če po revoluciji ostane samo pet Slovencev, pa bodo ti komunisti, smo dosegli svoj namen..." Za doseg tega cilja so se posluževali prav vseh sredstev: izkoriščali so čustva in narodno zavest, posluževali laži, nasilja in umorov. Cilj je posvečeval sredstva. OF je bila samo krinka za izvedbo revolucije, ki naj jim zagotovi oblast.

Teh dejstev ne smemo pozabiti...!

Lahko pa ta zločin skušamo z božjo pomočjo odpustiti...

To je prvi korak k spravi. Delati za to, je velika naloga nas vseh, onih doma in nas izven meja domovine. Brez narodne sprave slovenski narod ne bo preživel. Sovraštvo vodi samo v smrt. Lahko rečem, da smo Slovenci po svetu misel sprave sprejeli z odprtim srcem, kajti nič večjega ne moremo doprinesti, kot da na razvalino, katero je ustvarilo sovraštvo, postavimo ljubezen, ki naj prižge upanje v lepšo bodočnost. Sprava pa ne sme biti samo v besedah, čeprav jo mnogi izgovarjajo in iskreno želijo. Sprava mora biti podprta z dejanji. Najmanj, kar smemo po vsej pravici zahtevati, je priznanje krivde in kesanje nad storjenim zločinom. To ni klic na maščevanje, to je želja po pravici, ki prihaja... prihaja za tiste, ki se je boje, in za vse one, ki so že v tistih majskih in junijskih dnevih maščevanja prepuščali Njemu, ki pozna vsako našo misel in ve za vsako še tako skrito dejanje.

Vsi pa niso takih misli... Ko je Kocbek, spregovoril o "krivdi, naši veliki krivdi" - so nanj planili, nas pa po svoje opsovali. Ko je Hribarjeva zapisala besede o narodni spravi, kot o edinih vratih, ki vodijo v bodočnost - so jo vrgli iz partije. Poleg množice drugih jima je sledil dr. France Bučar in pribil: "Če hočemo naprej, moramo napraviti pošten obračun o tem, kar je bilo. Pošten obračun. Merilo presoje so na eni strani vrednote, ki so nad časom, in

na drugi strani čimbolj tenkočutno zaznavanje tistega, ki prihaja. To so resnično usodne odločitve." Na vse to je padel uradni molk partije.

Toda čas teče naprej. Kljub neugodnim vetrovom je na ljubljanskih Žalah zrasla 'Lipa sprave', ob kateri so se letos prvič zbrali svojci pomorjenih domobrancev in tudi njihovi morilci... Res, to lipo hočejo zdaj presaditi drugam, toda simbola sprave ne bo nihče več izruval iz src slovenskih ljudi.

Tudi mi smo na tem kraju dodali dva kamna. Na prvem je napis 'Cerkno', v spomin na vse žrtve Primorske, katere cenijo na štiri tisoč; na drugem je 'Glinje', kjer je bilo v dneh velikega obračuna umorjenih 17 ljudi. Ta simbolika pa ima lahko še drug pomen: nekdanje izrazito slovenski Trst je Kardelj zavrgel, ker mu je bilo vseeno, če pride pod Italijo, ki bi po njegovem itak morala postati rdeča - mi pa ga štejem za našo posest. In Koroška, ki je bila prodana za ceno vrnjenih domobrancev je, čeprav pod Avstrijo, del slovenske zemlje, kjer žive slovenski ljudje. Tako je na tem kraju združen spomin na vse žrtve od Trsta do Prekmurja, od Koroške do Bele Krajine.

Tudi sicer je danes za nas poseben dan. Med nami je ljubljanski nadškof, dr. Alojzij Šuštar, ki je prišel, da bi nas povezal med seboj in z domovino. Prezvzišeni, hvala Vam za tako lep zgled, kako moramo biti eno, ko gre za iskanje resnice! Ozrmo se na križ in se spomnimo vseh padlih, med njimi tudi 79 duhovnikov in bogoslovcev, ki so zaradi zvestobe križu morali na Kalvarijo. Upam se trditi, da se je ravno ob teh žrtvah slovenski narod preklal na dvoje. Prosimo Vsemogočnega, morda bomo morali še dolgo padati na kolena in dvigati roke, a ne nehajmo prositi, naj prelita kri naših bratov in sester združi, kar je razdvojeno; prosimo tudi Boga, naj tistim, ki vodijo usodo naroda, da moč in modrost, da bo tudi v domovini na znane in neznane grobove postavljen križ, ob katerem bo narod svobodno in brez strahu prižgal svečo miru in sprave med brati...

Stane Pleško

PREVZEMENI O NABOJE
Podpirajte časopis
SLOVENSKA DRŽAVA!

30. SLOVENSKI DAN V KANADI

SLAVNOSTNI GOVOR

Dr. Peter Urbano

nadaljevanje

Negativne posledice diktature so se pokazale tudi v izseljenstvu. Po Slovenski IZSELJENSKI Matici, podaljšani roki slovenske komunistične partije, so umetno in prisiljeno nastale razlike med starimi ekonomskimi, političnimi in novimi ekonomskimi emigranti. Mnogi stari emigranti so med revolucijo podpirali partizane. Po revoluciji so mnogi, na podlagi lažne režimske propagande, neprijazno sprejeli povojne politične begunce. Vse to se je hitro uneslo. Stari so najprej zabredli v veliko nesrečo, o kateri pa nihče noče govoriti. Na stotine se jih je vrnilo iz Argentine, Amerike in Kanade. Na Reki so jim velikodušno menjali valute, po 50 dinarjev za en dolar, traktorje so jim zaplenili in večino pa potaknili v razne zadruga in kolhoze. Kdor je mogel, se je vrnil,

ostali pa so žalostno živeli svoja stara leta v najtežjem kolektivnem okolju. Hudo je bilo tudi razočaranje starih izseljencev, ko so šli domov na obisk. Znanec, javni delavec iz Toronta, je doma zvedel za mučeniško smrt svojega brata. Pribili so ga na drevo. Ta o novi Jugoslaviji, ki jo je med vojno podpiral, niti govoriti ni hotel več. Prvi emigranti so bili ozdravljeni, razočarani. Malo so nas ločevale tudi sociološke razlike. Novi politični emigranti so se zaradi boljših časov in zaradi večje izobrazbe v par letih postavili na noge, stari so za to rabili celo generacijo. Pred kratkim je bilo napisano, da je SPE prinesla s seboj tudi denarni kapital, kar pa ne drži. Komunistični režim je vedno skušal prikazati SPE domovini sovražno. Ta stalno ponavljana laž, je imela toliko učinka, da so se ljudje iz previdnosti nekaj časa izogibali politike. Zadnje

čase se ponujajo s strani režima razne sprave. Sprava pa je isto kot demokracija v enostrankarski, ali kot jo zdaj skusajo prodati brezstrankarski državi. Z drugimi besedami povedano: nemogoča! Sprava, ki naj bi bila v stisku roke, v skupnem banketu, predavanju v okviru neke tretje slovenske univerze, poniževalen intervju in fotografija v Rodni Grudi, ni nobena sprava. Sprava je v priznanju krivde, v obžalovanju, v popravni krivic in predvsem v enakosti vseh državljanov. Te predpogoje pa more nuditi le demokracija. Slovenska opozicija iz časa revolucije, verjemite mi, ni skregana z narodom, sprava bi morala biti le s komunisti. Ko bo čas za spravo v demokraciji prišel, takrat boš pa zaman iskal nasprotno stran.

Nam v izseljenstvu se očita, da ne poznamo dobro prilik doma. V današnjih

dalje na str. 8

**ON JANUARY 1, 1991,
CANADA'S
FEDERAL SALES TAX
SYSTEM WILL
CHANGE.**

**PLEASE SAVE THIS
NOTICE.**

**IT EXPLAINS THE
CHANGES AND
THE REASONS FOR
THEM.**

IT IS A MAJOR PART OF THE ONGOING PROGRAM TO REDUCE THE DEFICIT.

A new Goods and Services Tax (GST) will replace the existing Federal Sales Tax. It will be charged at a uniform rate of 9 per cent on the vast majority of goods and services consumed in Canada. The existing federal sales tax rate is generally 13½% at the manufacturer's level.

The present federal sales tax system has been pushed beyond its limits and can no longer sustain the demands placed upon it. The structural weaknesses of the system have given some corporations the opportunity to reduce the amount of tax they would otherwise pay. For a tax system with 75,000 taxpaying corporations, there are 22,000 special arrangements and administrative interpretations required to keep the system in operation.

The present federal sales tax system is an increasingly unpredictable and unreliable source of revenue for the federal government. It must be replaced.

Our enormous debt has put pressure on the government's ability to meet other priorities. Canadians know the risks of not acting to bring the debt under control. The size of the debt has left us exposed to increases in interest rates, and vulnerable to international economic shocks. The reliability and stability of our sources of revenue are all the more important in such an environment. The new federal sales tax will secure year by year reductions in the deficit, while ensuring we can continue to provide Canadians with a standard of services that is among the best in the world.

IT WILL STRENGTHEN OUR INTERNATIONAL COMPETITIVENESS AND CREATE JOBS IN CANADA.

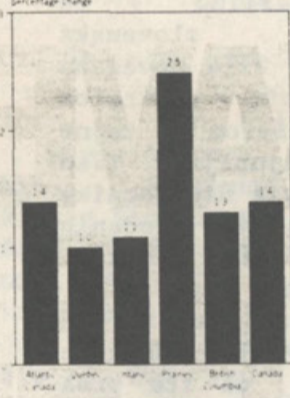
Our current federal sales tax favours imports over Canadian made goods. We are the only country in the industrialized world that is putting itself at such a disadvantage. The existing system also makes Canada's exporters less competitive in the world economy. Our present federal sales tax makes our annual economic output about \$9 billion lower than it would be with the new GST in place.

Under the GST, we will be able to completely remove tax from our exports and make Canadian products more competitive abroad. And in Canada, Canadian-made products will be able to compete more effectively with imports.

The benefits to the Canadian economy from sales tax reform will extend across all regions and sectors of the economy. The Atlantic and Prairie regions for example, will benefit significantly because their economies are resource-based and export-oriented - two sectors that will benefit the most from sales tax reform.

The GST will lower the cost of the machines, supplies and equipment companies have to buy to produce their products. This will lead to higher levels of investment and expand our output. Higher output will lead to more jobs.

Long-Run Regional Output Gains From Sales Tax Reform

IT WILL HELP LOW INCOME CANADIANS.

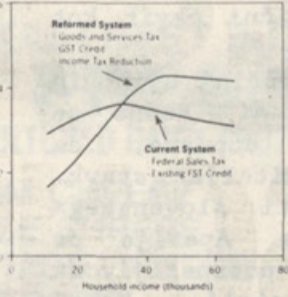
Once the GST is in place, families earning less than \$30,000 a year will be better off. This will be achieved through a combination of income tax changes. First, low income Canadians will receive the new GST Credit. Second, the middle personal income tax rate will be reduced from 26 per cent to 25 per cent.

The GST Credit will be paid every three months and in advance of expenses. Eligible Canadian households will receive their first credit cheque in December 1990, before the January 1, 1991 GST start-up date. About 9 million Canadians will receive Credit cheques. The GST Credit will be calculated on the basis of income tax returns. Every income tax return will contain a one-page form showing Canadians how to apply for the GST Credit.

The amount of the Credit will depend on family size and income. The basic adult credit will be \$275. Most single adults will be able to get an additional credit of up to \$140, for a total of \$415. The child credit will be \$100. Single parents will receive an adult Credit of \$275 for one of their children. Canadian households with incomes up to about \$25,000 annually will be entitled to the full Credit.

A family of two adults and two children, eligible for the full Credit, will for example receive cheques of \$187.50, four times over the course of the year, for a total of \$750.

Fairer System Families with Children

IT WILL ELIMINATE HIDDEN TAXES.

Right now, everywhere in this country every time Canadians buy a good or service made in Canada, they are paying federal sales tax. For example, a substantial amount of sales tax is presently buried in house prices. Under the existing system, it is clearly impossible for Canadians to know how much federal sales tax they are paying. There are four different rates on a variety of different products and the tax is buried throughout the production process.

It will be clear to Canadians when they are paying the 9 per cent GST. The broad base of the GST means it will apply to almost everything. The few exceptions will be widely known.

Some retailers in Canada will have cash registers that are capable of showing the GST separately at the check-out counter, while other retailers will not. The federal government will provide an incentive to retailers to assist them in acquiring the cash registers to show the GST separately.

In all cases, the federal government will provide retailers with signs for their stores that clearly indicate that the 9 per cent GST is being applied.

PROPOSED CHANGES.

1. For consumers, the GST will be similar to a retail sales tax, at the rate of 9 per cent on the retail price of goods and services. The GST will replace the existing federal sales tax, which is hidden at the manufacturer's level.
2. The GST will apply to virtually all goods and services sold in Canada; however, Canadians will **not** be charged tax when they buy the following **GOODS**: basic groceries; prescription drugs; medical appliances such as eye-glasses and wheel chairs; residential rents and existing houses.
3. Canadians will **not** be charged tax when they buy the following **SERVICES**: loans, mortgages, securities and insurance policies; health and dental care; most education services; daycare services; legal aid; and municipal transit and passenger ferry services.
4. Newly constructed houses will be taxed, however, most new home buyers will not see a significant increase in the price of a new house resulting from the GST, because there will be a \$900 million GST housing rebate. In many parts of the country price increases will be less than half a per cent. Indeed, many communities should see lower prices as a result of the GST rebate. The main exception will be Toronto, where extraordinarily high land prices may cause prices of new housing to increase by about 1½%.
5. Because the present federal sales tax will be removed, prices will not automatically rise by 9 per cent when the GST is introduced. The prices of some things will be lower, and others higher. The prices of many big-ticket items for example, that are taxed at 13.5 per cent under the present system, will be lower once the 9 per cent GST is in place. The price of other items that are not taxed under the present system will increase.

Finally, well before the GST is up and running, the government will be telling Canadians about the GST and informing them about the kinds of price changes they can expect for key goods and services when the GST replaces the existing federal sales tax.

For instance, here are a few examples of what consumers might expect:

ITEM	PRE-TAX REFORM(\$)	POST-TAX REFORM(\$)
Air Conditioner	780.00	770.00
Car	15,000.00	14,700.00
Snow Tires	200.00	203.00
Hotel Accommodation	90.00	95.00

For more information about the GST, please call:

1-800-267-6620

(English)

1-800-267-6640

(French)

1-800-267-6650

(Telecommunications device for the hearing impaired)

SLAVNOSTNI

nadaljevanje s str. 5

časih, ko imamo na razpolago vseh vrst komunikacij, to ne drži, nasprotno, zunaj smo dobro informirani, ker so naši viri informacij bolj raznovrstni in objektivni. Naj še omenim, da je bistvo problema v naši domovini monopolni položaj komunistične partije. To pa je, glej, isti problem s katerim se je soočila opozicija leta 1941.

Drugi očitek nam izseljencem pa je ta, da se mi ne zavedamo tveganja, kateremu je izpostavljena opozicija doma. Moj odgovor: mi cenimo delo domače opozicije in upamo, da ne bodo podvrženi takim represalijam kot smo to doživeli v letih 1941--1945. Vsekakor statistike notranje uprave pokažejo za zadnjih 30 let vsoto vseh zapornih kazni vseh političnih zapornikov na manj kot dvajset let. In danes sta samo Janša in Borštner priprta in še to samo ponoči. Podnevi delata na prostosti. Politična in prepričevalna vloga SPE spričo razvoja doma in v mnogih komunističnih državah postaja manj važna. Upajmo, da bo kmalu povsem usklajana z opozicijo v domovini, saj strokovnjaki, kot npr. ameriški državnik Zbigniew Brezinski, napovedujejo konec komunizma povsod po svetu že za to stoletje!

Zelo za lase je privlečen pojem ekonomske emigracije, kot da ekonomija ne bi bila povezana s politiko. Novi emigranti so v Kanadi hitro našli isti jezik z ostalimi, posebno političnimi emigranti. Prišlo je do krepkega sodelovanja predsem na gospodarskem polju. Lovski Vestnik z oglasi 300 slovenskih tvrdk je najlepši dokaz za to. V političnem pogledu med ekonomskimi in političnimi emigranti je bila razlika samo v taktiki, eni bolj glasni od drugih, danes tudi te razlike ni več.

Po težkem terorju ene stranke pravijo, da je potrebna ena generacija, da se narod zopet dvigne. V Sloveniji smo rabili skoraj dve generaciji, toda, hvala Bogu, glasovi so se dvignili. Naš poklon in priznanje gre slovenski cerkvi. V najtežjih časih od leta 1941 naprej je branila človeške pravice. Njeno trpljenje je bilo strašno. Spomnimo se dr. Antona Vovka. Zažig škofa, ukazan iz Ljubljane, je v Evropi že stoletja nepoznan zločin. Dr. France Perko, dr. Anton Štrës in drugi kleriki so prvi podali točno analizo, stanje, slovenskega vernika, drugorazrednega državljanca. Tega poraznega dejstva razni malenkostni ideološki odstopi kot zidava cerkva, Božič, dela prost dan, civiliziran odnos do duhovnikov, ne odpravijo. Manj nas navdušuje Slovensko duhovniško društvo, škof. V. Grmič, ki dajeta režimu nepotrebno legitimnost. Še manj nas je navdušila knjiga jezuita patra Franceta Cerarja, Partizan nekoliko drugače, ko svetuje: "Če te ne puste javno moliti, pokrij se z odejo in moli skrivaj!" Le kje bi bila vera s takimi junaki?!

V zadnjih letih Slovenija krepko vodi v Jugoslaviji po številu novih zvez, odborov. Demokracija v Sloveniji še ni toliko napredovala, da bi zvezo smeli imenovati s pravilnim imenom, stranka. Vsa ta alternativna gibanja zagovarjajo svobodne, direktne volitve, večstrankarski pluralizem, tržno gospodarstvo s številnimi, tudi privatnimi formami lastništva, skratka demokracijo, katero smo pripravljene vsi z veseljem sprejeti. Komunistična partija se brani z vsemi štirimi odstopiti od monopola njene oblasti. Že Kardelj si je izmislil

pluralizem ljudskih interesov, seveda, razumel ga je samo on. Milan Kučan, vodja ZKS, je znan po izjavi: "Vse sprejemem, samo nove sile ne smejo dobiti oblasti". Lažna demokrata sta tudi predsednik Slovenije in predsednik Socialistične zveze, Jože Smole. Na veliko ponujata demokracijo brez strank. Med partiji so tudi tako imenovane "zdrave, neuklonljive" sile kot Mitja Ribičič, Popit, Maček, Tomšičeva, Šentjurjeva... ki bi jih mogli identificirati z izjavo Stipe Šuvara, šefa partije JKZ, ki je pred meseci povedal: "V kolikor bi bila ogrožena naša oblast, bomo streljali in obešali". Očividno ti ljudje žive v oblakih, časi so se za komunistično partijo spremenili, uporaba surove sile ni več priporočljiva, udarila bi po njih samih, ako ne takoj pa prav gotovo v bližnji bodočnosti.

Domača opozicija je dokaj enotna v programih, veliko šibkejša pa v taktiki. Eni so načelni, nepopustljivi, ki vedo za mejo med opozicijo in nedovoljenim paktiranjem in oportunistom proti režimu. Pripravljene so za težko, tvegano pa tudi vzvišeno pot. Drugi so prav tako jasni, načelni, poznajo vse odtenke prave opozicije, toda niso pripravljene v borbo do konca. Sami, kot npr. dr. Dimitrij Rupel, povedo, da se bodo ob gotovem pritisku umaknili. Tretji so infiltrirani, pridobljeni za partijo, najbolj vidni med njimi kot npr.: Brilej, Stanovnik, Vidmar, Fajfar..., med revolucijo. Slovenska partija je v tem nenadkriljiva. Pomislimo na revolucijske čase: slovenska komunistična partija je bila povezana z glavnim italijanskim generalom karabinjerjev in šefom tajne italijanske policije v Ljubljani. Tako je partija streljala svoje nasprotnike in po svojih udinjencih, prodanih dušah, vplivala na izbiro talcev. Namestnik Hacina na policiji, Rupnikova tajnica in vrsta drugih, so bili agenti OZNE. Najnovejše odkritje v tržaški Mladini pove, da sta prva prijavitelca v domobranstvo, v jeseni 1943. bila člana partije - VOS-ovca.

Opozicija nima nobenih sredstev. Posebno se tu vidi v tisku. Napredek je sedaj napravljen z neodvisnim časopisom Demokracija. Sedanja POLITIČNA ODPRTOST IN LIBERALIZACIJA je neuzakonjeno dejstvo, predana milosti komunistične partije. Po zakonu mora vsako glasilo imeti odobrenje Socialistične zveze in urednik mora biti imenovan od občine, kjer izhaja.

MLADINA se oglašja, toda še vedno sprejema sedanji politični okvir kot nekaj svetega.

Delavstvo pri vsej revščini njihovih dohodkov stoji ob strani. Redno se dogaja, da delavci dopuste, da podjetja odpuste voditelje stavk. Pomanjkanje solidarnosti slovenskega delavca je nepomljivo. Apatija do politike, neverjetna potrpežljivost škoduje krepitvi opozicije. Nekaj primerov: mnogi ljudje doma in naši obiskovalci venomer ponavljajo: "Saj še kar dobro živimo!" Ako pomeni dobro živeti, delati za kilo kruha, riža, masla, sladkorja, desetkrat več kot v Avstriji ali Italiji, potem tem ljudem ne moreš pomagati.

Slovenski vernik je slabo udeležen v javnem življenju. To je posledica terorja in diskriminacije, ki še vedno traja. Deloma pa je to nevarna predanost usodi, ko se sprejemajo dobesedno besede tolažbe, da nam v težkih časih more pomagati le Bog.

Vendar poznamo rek, ki pravi: "Pomagaj si sam in Bog Ti bo pomagal!" Maja letos v Ognjišču piše neka gospa: "Občudujem dr. Alojz Šuštarja, njegove umirjene nastope za mir in sožitje. Občudujem pa tudi Stanovnika, Kučana, Smoleta, ki jim ni vseno, kako živimo". Tej gospe, ki sprejme vse, kar ji je usojeno, brez pridrška, je precej podoben moj sorodnik Avstrijec iz poznane družine Domejevih. Zelo se zanima za teologijo in je navdušen obiskovalec Medjugorja. Ko sta se s prijateljem vračala z romanja, je pripravljaj neke zapiske za objavo. Uprava državne varnosti v Ljubljani je oba, povsem protipostavno zaprla in zasliševala. Po enem dnevu so ju izpustili. O tem je on pisal v NT in na koncu dodal stavek: "OBA PA SVA HVALEŽNA MILICI, DA NAJU NISO PRETEPLI". Očividno, ta moj sorodnik ne bo revolucionar...

V Delu, 17. julija, so objavili rezultate politične ankete. 592 Ljubljančanov je odgovorilo. Za večstrankarski sistem se je izjasnilo 56%, za politični pluralizem izven strank 27%, za ZKS, glej, 4%, za SZDL pa 12%. In končno še to: za eventualnega predsednika Kučana se je izjasnilo 31% in za Smoleta 17%. Očividno tu nekaj ni v redu. Zakaj so se sodelovalci te politične ankete po eni strani izjasnili večinoma za večstrankarski sistem, za predsednika pa da bi postavili dva moža, ki se demokraciji krčevito upirata?

Opozicijska gibanja in zveze so nekoliko šibka v svojih programih na polju ekonomije. Človek ima vtis, da se boje napraviti dokončen križ čez neuspeli socializem. V glavnem se programira neko kombinacijo privatne iniciative z družbenim sektorjem, ki bi imel še vedno prednosti. Taka kombinacija se ne obnese, ker ustvari nov podjetniški razred, ki je ali povezan s partijo, ali od te povsem odvisen. V taki kombinaciji se nekontrolirano višajo cene in tako ostane večina prebivalstva - 80% - na slabšem kot preje. Izvrstni naši ekonomisti dr. Bajt, Mencinger... so svetovali že mnogokrat: vse reforme v sedanjem političnem okviru ne vodijo nikamor. Uvedite večstrankarski sistem, odprite gospodarstvo privatnemu sektorju, ki naj v prvi fazi enakopravno tekmuje z družbenim sektorjem. Sposobnejši bo preživel. To bi bil način, da bi ljudje dobili zaupanje, ki sedaj povsem manjka.

Kosovo je zaustavilo demokratsko evolucijo v Jugoslaviji. Srbi doma in v svetu pravijo, naš prvi problem je sedaj Kosovo. Slobodan Milošević in partija bosta, seveda, pridno skrbela, da problem Kosova in druge nacionalne konfrontacije ne bodo izginile. Tako sedaj stojimo pred skupno fronto srbske celote in centralne komunistične partije. Ob priliki kosovskih nemirov je prišlo do neprijetne konfrontacije med Slovenci in Srbi. Spor je v glavnem delo partijskega centra v Beogradu. Kot vemo, je taktika močne srbske roke na Kosovem, odsvetovana od Slovencev, sprožila proteste v Zapadni Evropi, Angliji in Ameriki.

Boljši izgledi kot v Jugoslaviji so za demokratizacijo v Sovjetski zvezi, Madžarskem in predvsem na Poljskem. S precejšno gotovostjo lahko računamo, da bo Poljska tekom dobrih 3 let povsem demokratska. Demokratizacija v teh državah in ekonomski dvig bo odločno vplival tudi na Jugoslavijo. Partija bo postavljena pred izbiro: ali sprejeti demokratizacijo, ali pa dalje na strani 9

SLAVNOSTNI
nadaljevanje s str. 8

se izpostaviti nasilnemu koncu.

Kaj more izseljenstvo doprinesiti k demokratizaciji slovenske družbe? Vse naše obnašanje mora izhajati iz stališča, da je današnja slovenska in jugoslovanska oblast ilegitalna. Obiskovati proslave, kjer se povečuje današnja oblast, kot recimo 29. novembra, kjer je izpostavljena komunistična zvezda, je negativno, neznačajno, nesmiselno. V Torontu smo imeli posebno žalostne primere, ko so se ljudje iz politične emigracije udeležili komemoracije za Titom. Še posebej je važno naše obnašanje v domovini. Udeležba izseljencev na pikniku v Škofji Loki, na mestu smrti tisocev nedolžnih Slovencev, je pomenila veliko sramoto za nas. Razni intervjuji v Rodni Grudi, sodelovanje s Slovensko izseljensko matico nasploh običajno izpadejo zelo poniževalno za prizadete in za emigracijo, ki jo predstavljajo. Obiskovalci so mnogokrat zaslišani. To je

protiustavno in se zato lahko odkloni; najmanj kar more obiskovalec napraviti je to, da se taka zaslišanja javijo kanadskim oblastem. Slovenska opozicija doma daje nam izseljencem, ki smo navajeni političnih svoboščin, posebno možnost sodelovanja: obisk teh ljudi, njihovih prireditelj in kaka mala, še tako simbolična podpora, bi imela silno lep odziv.

Glede bodočnosti Slovenije so se izjavili Slovenski narodni odbor maja 1972, domača opozicija v maju 1989 in Socialistična zveza v juniju 1989. Vsi zagovarjajo demokracijo in suverenost slovenskega naroda. Problem je naša povezava v Jugoslaviji. Prva, ki smo jo spontano sprejeli, je bila v mnogočem krivična do Slovencev in Hrvatov in drugih narodnosti. Ko se je začelo obračati na bolje, jo je odnesla vojna. Druga, komunistična Jugoslavija pa je enostavno nesprejemljiva. Za doseg suverene slovenske republike bo potrebno potrpljenje, čakanje in taktiziranje. Razvoj, upajmo, da bo miren, moramo iti proč od centra, na svoje. Oktobra

1918 smo se Slovenci znašli povsem sami ob razsulu Avstroogrske, skoraj v enakem položaju smo se znašli 6. aprila 1941. S precejšno mero sigurnosti lahko predvidevamo, da se bomo v bližnji bodočnosti zopet znašli sami. Najbolj nevarno bi bilo takrat računati in čakati na odločitve in pomoč iz Beograda. V tistem usodnem momentu bo slovenski narod, hočeš, nočeš, sam odločal in vodil. Od tistega momenta naprej bo tudi sam odločal, ali se poveže in kako se poveže z republikami propadle druge Jugoslavije.

Nihče ne ve za vse odgovore naši krizi, toda vsi dobro vemo, da tako stanje kot je danes v Sloveniji in Jugoslaviji prav dolgo trajati več ne more. Ob tem težkem momentu, po tolikih letih težkega čakanja zagotavljamo, da nam niti na misel ne pride polaganje računov z dosedanjimi oblastniki. Pričakujemo pa od njih razumevanje, sodelovanje, spoštovanje, ker to je edina pot, na kateri bomo tudi mi Slovenci mogli zaživeti kot srečen narod v miru, svobodi in demokraciji.

NEW YORK

DR. LUDVIK PUŠ UMRL.

Prvega septembra je v Brooklynu, N.Y. umrl v 94. letu starosti dr. Ludvik Puš, poznan pod kraticami L.P. kot dolgoletni dopisnik Ameriške Domovine. Pokojni je bil rojen v št. Vidu pri Stični leta 1896. Maturiral je v škofovih zavodih v št. Vidu in se nato posvetil študiju pedagogike na ljubljanski univerzi. Po končani študiju je kot mladi doktor filozofije nastopil službo na Kmetijski šoli na Grmu, pozneje pa služboval na Kmetijskem oddelku Banske uprave v Ljubljani. Zanimal se je tudi za muziko in bil več let organist in pevovodja pri sv. Cirilu in Metodu za

Bežigradam. Leta 1945 se je umaknil na Koroško, pozneje pa preselil v Združene države. V New Yorku je delal na tajništvu Krščansko-demokratske zveze za srednjo Evropo, kjer si je pridobil veliko znancev in prijateljev. Vseskozi je ostal zaveden in navdušen Slovenec in odločen katoličan, ki se ni bal svojega pričanja javno priznati. Slovenci v Ameriki in Kanadi ga bomo pogrešali. Možje kot je bil dr. Ludvik Puš se na slovenskem kulturnem in političnem obzorju le redkokdaj pojavijo. Bog mu bodi plačnik za njegovo nesebično delo za slovenski narod!

CHICAGO

V Chicagu je dne 6. septembra umrla dobro znana Slovenka Prekmurka Gizela Hozjan. Bila je rojena v Ameriki, pa se vrnila s starši nazaj v Prekmurje (Bistrice). Pozneje je prišla nazaj, se poročila

in odprla restavracijo v Chicagu. Ostala pa je zavedna Slovenka-Prekmurka in je veliko delala v Slovaških krožkih za njegovo beatifikacijo.

YOUR BEST BUY IN
FRESH
CULTURED DAIRY PRODUCTS

- YOGURTS • CREAM CHEESE
- PRESSED COTTAGE CHEESE
- SOUR CREAM • COTTAGE CHEESE
- DRINKING YOGURT

NEW YOGURT BASED SALAD DRESSINGS
"THE YOGURT LOVER'S DRESSING" **NEW**

QUALITY and TASTE you can TRUST

Try Biobest Yogurt and Famous
Astro Dome Granola Yogurt.

NOW! Both with Fruit on the Bottom

ASTRO PRODUCTS AVAILABLE AT FINE DAIRY COUNTERS
ASTRO DAIRY PRODUCTS LTD., ETOBICOKE, ONTARIO

SLOVENSKI SVETOVNI KONGRES?

V celovški "Nedelji" 10. sep. t.l. poročata Hanzi Tomažič in Vinko Ošlak, da so na Dragi (na Opčinah pri Trstu) ob priliki 24. študijskih dnevov Slovenci razglasili ustanovitev SLOVENSKEGA SVETOVNEGA KONGRESA. Predlog za ustanovitev te organizacije je dal g. Vinko Ošlak v imenu iniciativnega odbora. SLOVENSKI SVETOVNI KONGRES naj bi, podobno kot ustanova svetovnega judovstva, skrbel za povezovanje Slovencev po vsem svetu in za informiranje svetovne javnosti in za-

interesiranih držav o slovenski problematiki. Do prvega zasedanja tega kongresa, ki naj bi bilo že prihodnje leto v Dragi, bo začasni odbor, čigar predsednik je svetovalec deželne vlade Furlanije Bojan Brezigar, tajnik pa Vinko Ošlak, deloval s sedežem v Celovcu. Osnova za bodoče delo Kongresa bodo območni odbori, ki naj bi jih samoiniciativno ustanovili povsod, kjer žive Slovenci. Torej tudi na Koroškem v Avstriji in po možnosti tudi na Štajerskem. (Po celovški Nedelji)

DRAGI ROJAKI--

Sept 01, 1989

Kot lani, se tudi letos obračamo s prošnjo za Vaše darove, ki so namenjeni našim argentinskim rojakom.

V dnevnem časopisju stalno beremo o katastrofalnem stanju. Inflacija, nizke plače, visoki davki in cene za elektriko in kurjavo. Podpisani smo lani in letos obiskali Argentino, Rožmanov dom in srečali naše ljudi, ob skromni hrani, brez tople vode. Mnogi naši žive s pokojnino od \$ 9 do \$ 25. Delavske dnevnice začnejo z \$ 1.- na dan. Posebno so prizadeti upokojenci, pa četudi žive z otroci. Nujno so potrebni naše pomoči!

ROŽMANOV DOM: lani so z našim darom napeljali toplo vodo za prhe, v posameznih sobah. Nujno rabijo in prosijo za novo črpalko za vodo, popravilo tal v vhodni veži in končno dvigalo, ker je povprečna starost domovalcev 78 let!

ZVEZA SLOV. MATER IN ŽENA: Dobrodelno delo pokriva cel Buenos Aires in sestoji iz skromnih božičnih in velikonočnih paketov najnujnejše hrane. Denarno podpirajo redno več kot 10 družin.

VINCENCIJEVA KONFERENCA: Msgr. A. Starc pri slov. cerkvi na Falconu javlja, da ima na skrbi par močno prizadetih družin.

SLOVENSKO DRUŠTVO V MENDOZI: se priporočajo za nekatere družine, ki nimajo sredstev, da bi poslali otroke v slov. Hanz. kolonijo.

Slovenska solidarnost do naših sopotnikov iz let 1945/48 terja od nas dejanja. Olajšajmo usodo teh težko prizadetih rojakov, ki so se brez lastne krivde znašli v deželi stalne ekonomske krize.

Zaradi potrdil za davke smo letos malo sirše zasnovali nabirko: Naše delo odobravajo vse tri naprošene slov. župnije: Our Lady of The Miraculous Medal, New Toronto (Potočnik) St. Gregory the Great, Hamilton (Šušteršič) Our Lady Help of Christians, Toronto (Urbanc) Čeki naj bodo od župljanov izstavljeni na njihovo župnijo. Zaradi enostavnosti po možnosti predani enemu od spodaj omenjenih, ki bodo v celoti nosili vse stroške administracije. Lista darovalcev in obračuni bodo objavljeni.

POTOČNIK Blaz Gd, 585 Horner Ave, Etobicoke MBW 2C3 259-6206
ŠUŠTERŠIČ Joža Gpa, 9-375 Book Rd. N Grimsby Ont L3M 2M8 945-1247
URBANC Lea Gpa, 1 Daleberry Pl. Don Mills Ont M3B 2A5 447-4332

Naš Otmar MAUSER
k nabirkii:

KREPOST
BRATSKE
LJUBEZNI

Nas usoda vodila je v objubljeni deželo, v obilje kruha, bogastva in prostosti. Nam to omajalo naše krščanske je krepkosti? Je obilje čut ljubezni bratske nam odvzelo? Ni krepkosti lepše kot, ljubezni polno je srce usmiljeno in radodarno do bratov, ki trpe! Zato odpri srce, otiraj bratovske solze!

PABERKI IZ DOMAČIH LOGOV

ODBOR ZA "ČLOVEKOVE" PRAVICE

Šele po enem letu se je javnost v Ljubljani zavedela, kdo je v ozadju lani samooorganiziranega Odbora za človekove pravice, ki se mu je postavil na čelo človek z imenom Igor Bavčar, in pritegnil, ko je šlo za obrambo štirih slovenskih fantov pred vojaškim sodiščem, množice slovenskih ljudi.

To je oseba, katere oče je član oficirske obveščevalne službe KOS, njen stric pa vodja udbe v N. Gorici. Obremenilni vojaški "dokument" so našli tudi v tvrdki Mikro Ada, kjer je za ravnatelja taisti Igor Bavčar in kjer je bil v službi tudi eden od četvorice zaprtih.

V Ljubljani so prepričani, da je bil dokument v podjetju podtaknjen, ob vednosti in sodelovanju njegovega ravnatelja Bavčarja.

TUDI SVETNIKI ZA JUGOSLOVANSTVO

V Stožicah pri Ljubljani gradijo novo cerkev in farni svet je osvojil predlog, naj bi jo posvetili sv. Modestu, apostolu Karantancev - Slovencev. Toda čez mesec dni so od cerkvene strani, na svojo roko, določili, da bo nova cerkev posvečena sv. Duhu.

In vendar nima sv. Modest v vsej Sloveniji niti ene cerkve, in še celo oltarja ne. Kakšno je ozadje vsega tega? Očitno hočejo zakulisni krogi zahodno krščanstvo, ki smo ga Slovenci

prejeli prav po irskem misijonarju, sv. Modestu, še nadalje prikazovati kot nekakšen nemški in latinski jarem. Tako mišljenje so panslavistični in jugoslavenarski krogi tako razširili, da je danes postalo splošno prepričanje. Celo prof. Perko, danes nadškof v Beogradu, je na Dragi leta 1980 na Opčinah zatrdil glede pokristjanjenja Slovencev: "Še danes se nam pozna, da smo krščanstvo sprejeli kot zasužnjen narod!" Dokazov za to pa ni navajal.

Osebnost sv. Modesta je takšnim trditvam očitno na poti, zato je treba njegovo češčenje preprečiti. Namesto tega pa častiti samo sv. Cirila in Metoda, apostola Slovanov. Češčenje slednjih zasluži vsa pozornost, toda ne na ta način, da bi izključevalo sv. Modesta, kakor se danes dela. To ni bil nikoli namen svetih bratov, prihajajočih z Vzhoda, ki sta bila apostola krščanske edinosti. Velika blagovestnika še nista mogla zaslutiti, da bo kdo nekoč njuno veliko poslanstvo izrabljal za uveljavljanje panslovanske in jugoslavenarske ideologije. Za geslo, ki so ga že stari liberalci označili kot "Lux ex oriente".

SRBI ZA ALJAŽA?

Z velikim pompom so v nedeljo 27.8. t.l. odkrili spomenik Jakobu Aljažu, župniku v tem kraju, ki je leta 1898 utemeljil s svojim delom

Triglav kot slovenski simbol (sto let). Govoril je slovenski minister za kulturo, M. Kmecel, in v svojem govoru razkril, da je veliki kip Aljaža, ki so ga postavili, delo srbskega umetnika, ki je živel v Ljubljani in umrl pred letom dni. Obenem se je zahvalil društvu umetnikov Srbije, da je oskrbelo in poravnalo vlitje kipa.

Komentar ni potreben! Na napisu pod spomenikom je seveda pripis, da gre za dar srbskih umetnikov. Tako Aljaž ne more biti slovenski. Vsak lahko to vidi. Tako bo ostalo zapisano na spomeniku. Slovenski simbol s srbskim prispevkom. Res lepo! To pa kaže tudi pravo ozadje figur, kot je Kmecel, ki se danes gre Slovenca, v 60-tih letih pa je skupaj s pesnikom Zlobcem in drugimi deloval proti slovenski ideji v poeziji in književnosti, za strtje duha slovenske kulture, kakor je narekovalo velesrbsko ozadje. Ali so Savli zares postali Pavli?

NEZAVISNA DRŽAVA KARAN-TANIJA-v Beogradu

Beograjski tednik Duga je v svoji 338. številki objavil svoj "komentar" pod gornjim naslovom, ki pomeni nekakšno norčevanje iz slovenskih prizadevanj po lastni državnosti. Presencljivo je, da v Beogradu bolj vedo, kakšna je v resnici slovenska politična zgodovina. Seveda ne po zaslugi tednika Duga, temveč na srbski akademiji in beograjski univerzi, ki bedita nad razlagami zgodovine Slovencev, da ne bi bila prikazana v

državnopravnem duhu in s tem vzbujala med slovenskimi ljudmi narodne zavesti.

Doslej je Beograd uspel prisiliti ljubljanske ustanove, da so zgodovino slovenskega naroda prikazovale edino v hlapčevskem duhu. V tem smislu naj bi Slovenci ne bili sposobni samostojnega narodnega življenja.

Toda "sposobni" so prispevati za Beograd in jug ogromne vsote. Predlog novega zveznega proračuna predvideva delež Slovenije za okoli 35% dasi je delež njenega prebivalstva v državi le 8.8% "Slovenija junaška, svobodna bodeš ti!"

SLOVENIJA

ŠE MONARHIJA

Sliši se nenavadno, in vendar je vredno pomisleka. Slovenija se vse od prve svetovne vojne dalje nahaja pod jugoslovansko ali celo srbsko zasedbo. Tako bi posneli iz pisem bralcev, objavljenih v ljubljanskem dnevniku Delo letošnjega avgusta. Ob zlomu monarhije leta 1918 so v Ljubljani sestavili narodno vlado pod predsedstvom politika Korošca, ki pa sploh ni imela nobenega mandata. Ta mandat bi ji moral poveriti kranjski deželni zbor, povečan s poslanci iz drugih slovenskih dežel. Za razliko od drugih držav so bile v monarhiji že vse od srednjega veka suverene dežele, ne pa monarhija kot taka, kot je bilo npr. v Italiji in Franciji.

Dne 29. oktobra 1918 so na Kongresnem trgu v Ljubljani oklicali veliko

zborovanje in razglasili vključitev v novo državo SHS. To je storila narodna vlada, ki ni imela nobenih poverilnic. Kranjski deželni zbor so razgnali, njegovega predsednika Šušteršiča pa "odstavili".

Isti dan je hrvaški sabor v Zagrebu razglasil prekinitve vseh zgodovinskih in političnih vezi z dinastijo Habsburg, kar se pa pri Slovencih sploh ni zgodilo. Ko so samoklicani slovenski zastopniki skupaj s hrvaškimi šli kmalu zatem skleniti združitev s kraljevo Srbijo v Beograd, so bili prav tako brez mandata.

Zavedajoč se tega, po tej združitvi sploh niso sklicali več ne slovenskega (kranjskega) deželnega zbora in niti hrvaškega sabora, da bi to združitev ratificiral. Očitno so se bali, da to ne bi šlo povsem lahko. Toda za ustavno pravno zakonitost bi bil ta postopek nujen.

Ker se slovenski narod niti s plebiscitom ni ločil od nekdanje monarhije, je potemtakem ustavno pravno še vedno njen del, in v bistvu pod jugoslovansko zasedbo. Tako bo tudi ostalo, vse do tedaj, dokler ne bodo uvedene svobodne volitve, na katerih se bodo Slovenci svobodno odločili, v kateri državni skupnosti, ali pa tudi samostojno, v svobodni, mednarodno priznani državi Sloveniji, bi hoteli živeti.

KNJIGE IN REVIJE

SOLLICITUDO REI SOCIALIS

19. februarja t.l. je izšla v Vatikanu nova okrožnica papeža Janeza Pavla II - Sollicitudo rei socialis - Zaskrbljenost za družbene zadeve. Datirana je 30. decembra 1987, da je še ujela 20. obletnico okrožnice Pavla VI. Populorum progressio (26. marca 1967), katero hoče času primerno dopolniti.

Populorum progressio je dejansko aplikacija nauka zadnjega vatikanskega zbora o družbenih zadevah, v kolikor zadeva posebne probleme v razvoju narodov. Okrožnica samo označujejo tri izvirne točke: 1) poudarja etični in kulturni značaj problemov zvezanih z razvojem; 2) v poudarjanju univerzalnosti družbenega vprašanja naglašja moralno ocenjevanje neenake razdelitve sredstev za življenje, ki mora vplivati na osebne odločitve kot tudi na odločitve vlad; 3) nova definicija miru kot razvoj.

Janez Pavel podaja nato sliko sodobnega sveta: Čeprav je bilo v dveh zadnjih desetletjih mnogo storjenega za razvoj narodov, je treba ugotoviti, da v celoti veliki upi niso bili uresničeni. Razlike med severom in jugom še vedno obstajajo in so se v več primerih celo povečale. Poleg gospodarskih razlik obstajajo še druge: nepismenost, zanikanje človeških pravic, gospodarsko, družbeno, politično in celovsko zatiranje, zanikanje pravice do zasebne

gospodarske pobude, monopol oblasti, ki si jo lastijo poedine politične stranke.

Odgovornost za to poslabšanje leži na mnogih. Deloma so ga krive dežele v razvoju same, posebnost njih gospodarski in politični voditelji. Krive so tudi razvite dežele, ki mnogokrat ne nudijo pomoči, ki bi jo morale. Ovira so tudi gospodarski, finančni in politični mehanizmi, ki delujejo pogosto kot avtomatično, čeprav jih vodijo ljudje.

Ovoje posebnih znamenj nezadostnega razvoja, ki pa zadevata tudi razvite dežele, sta obupno stanje bivališč ter brezposelnost in samo delna zaposlitev. K temu je treba prišteti še prezahtevite dežel v razvoju, ki morajo porabljati svoja sredstva za odplačevanje dolgov in obresti na škodo lastnega gospodarkega razvoja in mnogokrat celo na škodo preživljanja lastnega prebivalstva.

Razvoj ovira tudi delitev sveta v dva politična in ideološka tabora, ki hočeta tudi vsiliti svoje poglede drugim. To vodi večkrat do državljanske vojne v deželah v razvoju in mnogokrat porabljajo tudi pomoč od zunaj za oboroževanje. Čeprav obstajajo razne ovire za mednarodno sodelovanje, ne predstavljajo ne politič-

dalje na strani //

PRAZNIK naše zemlje, naše besede in naše zgodovine

V torek 19. kimavca (septembra), so ob 19. uri v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru, avtorji, pred nekaj meseci izišle, knjige - VENETI - NAŠI DAVNI PREDNIKI - Matej Bor, Joško Šavli in Ivan Tomažič govorili o naših davnih prednikih in odgovarjali na vprašanja navzočih.

Praznik naše zemlje je spomin na naše davne prednike, ki so nam zapustili pismenost in visoko kmečko kulturo.

Praznik naše zemlje je izid knjige, ki nam vrača starše, katerih spomin je zatemnila neka potvorjena zgodovina.

SOLLICITUDO

nadaljevanje s str. 10

ne in ne ideološke razlike nobene ovire za popolno svobodo v prodajanju orožja. Če prištevamo k temu še nevarnost nakopičenega atomskega orožja in terorizem, je več izgledov za medsebojno uničenje kot pa za razvoj k bolj človeškemu življenju. Rast prebivalstva tudi povzroča težave tako v deželah razvoja zaradi hitrega naraščanja kot tudi v razvitih državah zaradi velikega upadanja rojstev.

Sodobnost kaže poleg negativnih tudi pozitivne značilnosti. Med pozitivne spada, da se zavedajo mnogi svojega lastnega dostojanstva, ki velja za vse. To se kaže v povečanih zahtevah po spoštovanju človeških pravic in protestih, kadar so kršene. To velja tudi za kulturno identiteto ljudstev. Kljub razdeljenosti sveta se širi zavest medsebojne odvisnosti in potrebe po solidarnosti. Veča se tudi zaskrbljenost za mir, ki mora biti nedeljiv ter mora temeljiti na pravičnosti in na primernejši delitvi dobrin razvoja. Ljudje se začinjajo zavedati v večji meri omejenosti naravnih zakladov in zahtevajo večje upoštevanje narave. Mnogi državniki in drugi izvedenci kot tudi ustanove si resno prizadevajo, da bi rešili te probleme. Nekatere dežele Tretjega sveta so uspeli doseči samozadostnost v prehrani ali doseči dovoljno stopnjo industrializacije, da morejo nuditi spodobno življenje in zaposlitev svojemu prebivalstvu.

Avtentičen razvoj človeka ni avtomatičen ravnočrten proces in ni omejen samo na gospodarsko plat. Zajeti mora celotnega človeka. Za vernike pomeni današnji razvoj točko v zgodovini, ki se je pričela ob stvarjenju in ki je vedno v nevarnosti, da podleže skušnjavi malikovanja. Razvoj vključuje priznanje pravic vsakogar. V notranjosti držav pomeni to zlasti pravico do življenja na vsaki stopnji svojega bivanja, pravice družine kot temeljne družbene skupnosti, pravičnost v delovnih odnosih, politične pravice in pravico do nadnaravnega življenja (pravico izpovedovati in živeti po svoji veri). Na mednarodnem področju pomeni razvoj spoštovanje identitete vsake skupine s svojimi zgodovinskimi in kulturnimi značilnostmi ter enakost.

Razvoj je treba uresničevati v okviru solidarnosti in svobode. Za vernike mora temeljiti na ljubezni do Boga in do bližnjega ter voditi

do dobrih odnosov med posamezniki in družbo. Imeti mora tudi pravilen odnos do narave.

Ker je razvoj bistveno tudi moralnega značaja, je možno uporabljati tudi kategorije kot "greh" in "strukturni greh". Posebno značilna sta teženja po dobičku in žejja po oblasti "za vsako ceno," ki pomenita poabsolutenje človekove usmerjenosti. Za njuno odpravo je potrebno "spreobrnjenje." To se kaže v naraščajočem priznavanju medsebojne odvisnosti tako posameznikov kot narodov. Izraženo pozitivno je to krepost solidarnosti, ki priznava enakovrednost drugega, onemogoča njegovo izkoriščanje in priznava, da so svetne dobrine namenjene vsem. Tako postane solidarnost pot do miru in do razvoja. Za kristjana je utemeljena na ljubezni in veri v enotnost človeštva.

Cerkev sicer ne nudi tehničnih rešitev za odpravo pomanjklivega razvoja, toda razvoj sam ni zgolj tehničnega značaja. Zato nudi Cerkev svojo pomoč s svojim družbenim naukom, ki ni "tretja pot" med liberalnim kapitalizmom in marksističnim kolektivizmom ali možna alternativa drugim rešitvam, ki si nasprotujejo manj radikalno. Predstavlja svojo lastno kategorijo, ki je formulacija rezultatov skrbnega razmišljanja o zapletenih stvarnostih človekovega bivanja v družbi v luči vere in cerkvenega izročila. Zato spada v področje teologije in predvsem moralne teologije. Učenje in širjenje družbenega nauka je del oznanjevanja evangelija enako kot obsodba zla in krivic.

Družbeni nauk Cerkve mora biti danes še bolj kot kdajkoli prej odprt mednarodnim vidikom. Med temi je dajanje prednosti revežem (njih število narašča tudi v razvitih deželah), poudarjanje socialnih obveznosti zasebne lastnine; posebne oblike revščine predstavlja tudi zaničanje temeljnih človeških pravic, med njimi pravice do verske svobode in gospodarske pobude. Potrebne so reforme v mednarodni trgovini, v svetovnem denarnem in finančnem sistemu. Rešiti je treba vprašanje izmenjave tehnologije in strukture obstoječih mednarodnih organizacij ter okvir mednarodnega pravnega reda. Pogoji za svetovno solidarnost je avtonomija in samopredelitev. Solidarnost pa zahteva tudi pripravljenost na žrtve za dobrobit celotne človeške družbe.

politiko, tako da vse doslej naša javnost ni mogla biti seznanjena z vrednotami, ki so jih Slovenci izoblikovali v svoji tisočletni zgodovini in kulturi. V tej zaroti zakulisnih krogov so bili prikazani zgolj kot narod hlapcev in dekel.

S kakšnim namenom? Slovenski človek naj bi se zagrenil nad lastnim poreklom in videl rešitev edino v zlitju v velik jugoslovanski narod, v katerem bo končno "na varnem" pred pohlepom svojih zahodnih sosedov.

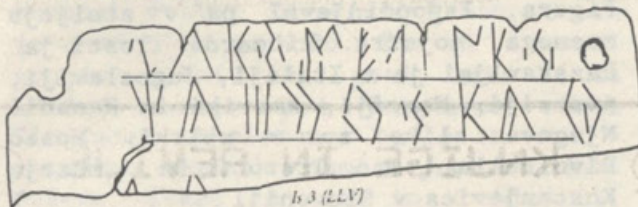
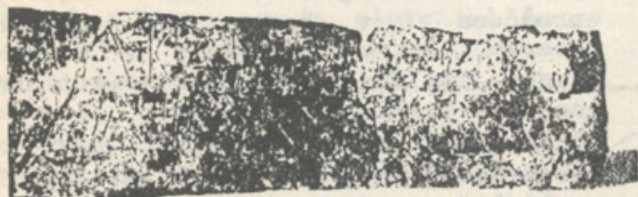
Knjiga o Venetih nehote podira ta mit ali bolje ideološko zaroto nad Slovenci, kar je široka javnost v Sloveniji končno dojela in se nad delom navdušila. Značilno pa je, da tako svobodni list, kot je Mladina, ni knjige niti z besedo omenil, in se s tem tudi izdal, katerim krogom pripada.

DRUŽBENA MISEL JANEZA PAVLA II.

V dodatnem snopiču, od 119-136 strani, ki je, kot izgleda, del širše zasnovanega družbenega študija, podaja dr. Rudolf Čuješ v poenostavljenih, poljudnih in kratkih potezah glavne družbene misli, gledanja sedanjega papeža Janeza Pavla II., ki podkrepljena z vsestranskimi doživetimi življenjskimi izkustvi vsebujejo tudi praktična napotila, kako živeti in ravnati na vseh področjih človekovega življenja v sodobni izrazito pluralistični družbi.

Časopis Slovenska država NI KAMELEON!

NEMIRNI VENETI

Venetci so pisali brez presledkov med besedami. Zato je težje razvozlati njihove napise. Črke na tem napisu so:

l y k s m e l i n k s
h a i i i č o s k a b

Venetologi so napis do sedaj tako tolmačili:

Luk(io)s Melink(io)s
Gaijos Kab(??)

Pomen in razlaga besed: Praznik zemljin ko je ta počivaj, karkoli bi bilo

V Sloveniji je knjiga "Veneti, naši davni predniki" skorajda že pošla, in to v treh mesecih, odkar je bila predstavljena v hotelu Union v Ljubljani. Na razpolago je še nekaj izvodov pri izdajatelju: EDITIONES VENETI, Bennogasse 21, 1080 Wien (Austria). V časopisju v Sloveniji je bila knjiga deležna samih pohval, hudo pa sta jo pokritizirala srbska lista Politika in za njim Politika Expres v Belgradu, češ, da zanika, da bi Slovenci pripadali Slovanom, in da trdi, da

pripadajo Venetom. Ugovorov, da so Veneti praslovansko ljudstvo, pa srbski listi niso hoteli objaviti. Uradni slovenski zgodovinarji se tokrat niso spustili v polemiko, da iz knjige ne bi naredili še večje senzacije. Deloma pa tudi zaradi slabe vesti, saj je bilo slovensko zgodovinarstvo že od prve svetovne vojne, ali pa še prej, pod nadzorstvom srbske akademije, ki ga je usmerjala centralistično. To usmerjanje je potekalo zlasti preko

prostozidarskih lož pred vojno, ki so jim pripadali profesorji na ljubljanski univerzi, npr. rektor Furlan, prof. M. Vidmar, pa L. Pitamic... Slednji je zaslovel po vsem svetu s svojo knjigo "Država", ki je bila prevedena v mnoge tuje jezike. Očitno pa ne zaradi knjige same, temveč zaradi pripadnosti avtorja prostozidarski mreži, prisotni na tujih univerzah. Prostozidar je bil tudi ban Marušič, itd.... Iz tega zakulisja se nam odkriva, kdo Slovincem piše zgodovino in vodi

Župnijska hranilnica in posojilnica "Slovenija"

Vam nudi razne finančne usluge: Posojila za hišo, avtomobile, potovanja, študij itd. Vešči prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

Poslužite se naše slovenske finančne ustanove!

URADNE URE

na Manning Ave., Toronto

Torek - sredo	10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek	10 a.m. - 8 p.m.
Sobota	10 a.m. - 1 p.m.

Tel.: 531-8475

na 739 Brown's Line, Toronto

Torek - sredo	10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek	12 p.m. - 8 p.m.
Sobota	10 a.m. - 1 p.m.

Tel.: 255-1742

v Hamiltonu pri sv. Gregoriju Velikem

Vsak petek od 4h do 8h zvečer. **Tel.: 561-9952**

Sobota - 10 a.m. - 1 p.m.

BOŽO KRAMOLC

SLOVENSKA UMETNIŠKA RAZSTAVA V TORONTU

Ker obiskujem mnogo razstav, mi je bila novica o slovenski umetniški razstavi v veliko pobudo. Za slovensko in kanadsko publiko so jo priredili: naš poznani slovenski, kanadski slikar Božo Kramolc; iz Gorice Roberto Faganel; iz Slovenije Janez Kovačič.

Slavnostna otvoritev je bila 26. julija ob 7:30 uri zvečer v slovenskem starostnem domu Lipa.

Oljnathe slike naših umetnikov so mogočno visele, bogatile in ustvarjale prijetno vzdušje in razpoloženje obiskovalcev, ljubiteljev umetniških stvaritev na platnu. Obiskovalci smo imeli priliko pogovarjati se z našimi umetniki, ki so nam z veseljem

Božo Kramolc

Božo Kramolc je bil rojen v Ljubljani leta 1922. Študiral je v Ljubljani, Münchenu, Pragi, Zagrebu in končno diplomiral na Ontario College of Art. Razstavljal je: v Kanadi, USA, Argentini, Jugoslaviji, Avstriji. Njegova dela so v stalni zbirki v: National Gallery of Canada, Art Gallery of Ontario, Art Gallery of Hamilton.

Ko opazujem serijo oljnatih Kramolčevih del, skorajda v vsaki sliki vidim, kako izstopajo mogočno podane bujne poteze čopiča, ter močni kontrasti svetlobe in sence.

Ob pogledu na sliko "Ontario winter" me skoraj zazebe, tako živo in slikovito je predstavljena zima: močna burja ostro vleče čez polje pokrito s snegom; lesena ograja, ki se izpod temnega neba v ozadju kot kača plazí čez polje v ospredje, kjer trmasto kljubuje ostri burji. V ta hudí mraz pa umetnik spretno doda samo mali, rahel dotik tople nežne barve, ki gledalcu vzbudi misel na konec zime.

Močno impresionistična je slika "Water fall and willows". Impresionizem zelo prevladuje v njegovih slikah. Mrzle, sveže barve na drevju in vodi povzročajo hladno in vlažno ozračje. Deroča voda, ožarjena v soncu, bobneče teče čez skale, kjer se nato pod njimi kipeče, penasto vdira. To razjarjenost vode je umetnik upodobil s krepkimi, drznimi potezami čopiča. S toplino močnih barv na skalah, sliko poudari in izpopolni. V tej sliki človek skorajda čuti in sliši žuborenje vode.

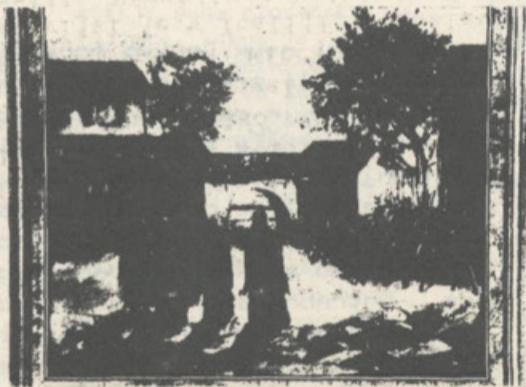
Božo Kramolc pa obvlada tudi druge tehnike. Zadnja leta se je z nekako zagnanostjo vrgel v akvarele, v katerih nakazuje realizem, impresionizem in abstraktnost.

"Waterfall and willows"

pojasnili svoja umetniška dela, svojo življenjsko pot z razstavljanjem svojih del po različnih mestih sveta. Lahko si se pa tudi sam zazrl in poglobil v mislih v njihova, širokozasežna dela od naše kanadske mrzle zime, bujno barvanih rož, deročih rek; toplega sonca razlitega po vinogradu in očarljivih sončnih zatoni v Italiji; naših slovenskih vasi in navad v domovini.

Vendar pa obisk, kljub številnim slovenskim naseljencem v samem Torontu in okolici, ni bil zadovoljiv in spodbuden našim razstavlajočim slovenskim umetnikom. Ob tej priliki

"Kraške žene"

Roberto Faganel

Roberto Faganel je bil rojen leta 1941 v Vrtojbi na Goriškem. V Trstu je obiskoval umetniško šolo Scuola di Figura. Izpopolnjeval pa v ateljeju znanega mojstra Riccarda Tosti-ja. Razstavljal je v Italiji, Jugoslaviji, Avstriji, Nemčiji, Ameriki in Kanadi. Njegove slike so v zbirki: Museo Rivoltella v Trstu in muzeju Kostanjevica v Sloveniji.

V sliki "Kraške žene" R. Faganel zelo izstopa s svojimi razproščenimi potezami čopiča, ter živimi, krepkimi barvami. Dramatična resnost in pretresljivost se vidno zazna in čuti v gruči obnašajočih žena, ki so povezane z dolgimi, temnimi sencami za njimi. V gotovih kombinacijah barv, umetniku uspe, da mu barve skoro zacvrče ena ob drugi. Njegove ostale slike s figurami v kompoziciji, pustijo človeku globoke, temne misli o notranjem ječanju človeka po strahu, miru, ljubezni itd. Osebnost me slika s figuro v kompoziciji vedno najgloblje zajame.

V sliki "Furlanija" Faganel zelo krepko in izrazito predstavi tople in mrzle barve na steni poslopja, kateri delno izgleda, da je še v polnem nočnem spanju, ostali del stene pa te preseneti, prebudi s sijem močnih jutranjih sončnih žarkov. Tudi tu so poteze čopiča nezadržane in se pestro valovijo v barvah prebujajoče se vasi.

Širite idejo suverene
SLOVENSKE DRŽAVE!

Roberto Faganel in Janez Kovačič

sem se spomnila številno obiskane ukrajinske umetniške razstave, na katero sem bila povabljena.

Kako vse drugače, vse bolj živahno, več zanimanja je bilo na tej ukrajinski umetniški razstavi šestih ukrajinskih, kanadskih umetnikov. Istočasno so proslavljali obletnico smrti znanega ukrajinskega umetnika Kureleka. Ljudje so napolnili razsvetljeno dvorano in v dobrih starih urah pokupili 37 umetniskih del. Ukrajinci s ponosom krasijo svoje domove z deli svojih umetnikov.

Janez Kovačič

Janez Kovačič je bil rojen na Rakitni 1942. leta. Diplomiral je na ljubljanski akademiji za likovno umetnost. Razstavljal je v Jugoslaviji, Avstriji, Nemčiji, Ameriki in Kanadi. Njegova zbirka slik se nahaja v muzeju Kostanjevica, Stični, W. Funk zbirke v Münchenu v Nemčiji.

Janez Kovačič nam je na vseh slikah umetniško podal naš domači kraj s kozolci, kmečkimi izbami, mlini, cerkvami, križi, kapelicami, tihožitji, slovenskimi navadami. Vse to pa je tukaj živečim Slovencem izredno všeč. Njegov stil je tudi bolj domač, zato bližji mišljenju naših ljudi po svetu.

Slika "Slovenski kozolec" je izmed vseh razstavljenih slik najbolj sproščena v barvi in čopičnih potezah. Barve so žive, v ozadju kozolca pa še okrepljene s toplino sončnega jutra.

Obdan je s košatim drevjem. Nebo je razigrano razgibano z različnimi toplimi barvami in oblikami. Dozdeva se mi, da se Kovačič zavestno umika iz utesnjenosti v vedno večjo ustvarjalno svobodo.

V sliki "Sončnice" zopet privre na dan občutek po bolj svobodnih potezah in močnejših, bolj izrazitih barvah.

Vsem trem razstavljalcem in ostalim slovenskim umetnikom želim pri njihovem izvirnem umetniškem ustvarjanju veliko uspehov in priznanja doma in po svetu. Poleg pa tudi želim, da bi Slovenci, kjerkoli živijo, cenili in kupovali slike slovenskih umetnikov in z njimi krasili svoje domove.

Nežka Petek - Škulj

"Domača vas"